

na verliep de ontwikkeling voorspoedig, met als hoogtepunt een kolonie van 329 paar grote sterns. Een soort die sinds het verdwijnen van het natuurgebied De Beer in het begin van de jaren zestig niet meer in het kustgebied van Voorne en Rozenburg had gebroed (zie tabel 1).

Soort	1988	1989	1990	1991	1992
scholekster	1	1	1	2	-
strandplevier	-	1	1	2	-
kluut	10	94	137	15	5
kokmeeuw	-	12	47	16	-
stormmeeuw	1	3	2	1	-
visdief	70	407	323	160	10
dwergstern	-	23	58	3	1
grote stern	-	14	329	98	-

Tabel 1 broedvogels van het vogeleiland bij de Maasvlakte (van Swelm, 1997)

Vanaf de aanleg was het eiland onderhevig aan erosie- en sedimentatieprocessen, een verschijnsel waarmee vantevoren rekening werd gehouden. Toch werd verwacht dat het oogduin redelijk stabiel zou zijn. De praktijk bleek echter weerbarstiger en met name in 1990 richtten enkele zware stormen grote schade aan het eiland, waardoor de oppervlakte boven de hoogwaterlijn sterk afnam. Hierdoor liep het aantal broedvogels terug. Na 1992 lag het eiland zo laag dat het niet langer meer geschikt was als broedgebied.

Herstellen

Omdat het eiland toch een aantal jaren grote aantallen kustbroedvogels herbergde, werden er plannen gemaakt om het eiland te herstellen. Al tijdens de uitvoering treedt in de zomer van 1993 opnieuw flinke afslag op en tijdens één enkele storm in het najaar van 1993 wordt al het herstelwerk tenietgedaan. Reden voor het Rijksinstituut voor Kust en Zee en de dienst Weg- en Waterbouwkunde van de Rijkswaterstaat om een uitgebreide evaluatie uit te voeren² en voorstellen te doen voor een meer duurzaam herstel. Uit het onderzoek blijkt dat de erosie in 1993 vele malen groter was dan in de jaren na de aanleg in 1987. Dit werd veroorzaakt door het gebruik van (te) fijn zand voor het herstel en de te steile helling aan de zeezijde. Voor een meer duurzaam herstel worden er verschillende alternatieven uitgewerkt, variërend van het aanbrengen van een flauw talud aan de zeezijde tot een harde verdediging met behulp van

steen aan de westzijde van het eiland. Daarbij merken de auteurs echter op dat "men zich dient af te vragen of de hoogte van de investering te combineren valt met de relatief korte levensduurverwachting van het eiland (5 jaar), te meer omdat deze levensduurverwachting niet gegarandeerd kan worden." Daarnaast plaatsen ze vraagtekens bij het gebruik van onnatuurlijke harde materialen (steen) in een natuurgebied. Mede op grond van dit advies wordt besloten niet tot herstel over te gaan.

Conclusies

Uit de geschiedenis van het vogeleiland kunnen enkele conclusies worden getrokken:

1. Het is relatief gemakkelijk om een geschikt broedgebied voor kustbroedvogels aan te leggen in het kustgebied van Zuidwest-Nederland. Onmiddellijk na aanleg vestigen zich relatief grote aantallen vogels op een klein oppervlak.
2. Het is relatief moeilijk om een geschikt broedgebied voor kustbroedvogels duurzaam in stand te houden. Eilanden boven hoogwaterniveau zijn van nature zeldzaam. De enige min of meer recente voorbeelden hiervan zijn de Hompelvoet in de Grevelingen en de Hoge Platen in de Westerschelde. Op plaatsen waar deze eilanden niet van nature ontstaan, zijn kunstmatige verdedigingsconstructies of is zeer frequent onderhoud nodig om ze in stand te houden.

Van het vogeleiland bij de Maasvlakte is nu weinig meer over dan een bij laag water droogvallende plaat waarop regelmatig zeehonden zijn te zien.

J.W.M. KUIJPERS IS WERKZAAM BIJ RIJKSWATERSTAAT ZUID-HOLLAND

¹ ZIE HET ARTIKEL VAN ZANDBERG ELDERS IN DIT BLAD

² ONTWIKKELING EN HERSTEL VAN HET VOGELEILAND, A. DE LOOF EN M. VAN DE PAVERT, 1994.

In 1987 vestigden zich de eerste broedvogels, waaronder 70 paar visdieven (foto: Frits van Daalen).

